

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 12.08.2013
Vår ref.: 13-781/SSj
Deres ref.: 12/4179 – SL HWH/PBU

Underkursobligasjoner - høring om skattemessig behandling

Det vises til departementets høringsbrev av 30.05.2013, vedlagt høringsnotat med forslag om endring av reglene for skattemessig tidfesting av underkurs og overkurs på mengdegjeldsbrev.

- Finans Norge støtter forslaget om at det gjøres forenklinger i den skattemessige behandlingen av underkursobligasjoner.
- Både realisasjonsprinsippet og markedsverdimodellen vil medføre en klar forenkling.
- Hvis departementet følger sitt prinsipale forslag og velger realisasjonsprinsippet, er det viktig å arbeide videre med forslaget om at banker (kredittinstitusjoner) skal kunne benytte markedsverdimodellen på finansielle instrumenter.
- Hvis departementet velger markedsverdimodellen, vil det være behov for å gjøre unntak for livsforsikringsselskaper og pensjonskasser.
- Det er viktig så snart som mulig å fjerne emisjonsforskriften, slik at det ikke lenger er forbud mot å emittere obligasjoner til underkurs.

Ifølge høringsnotatet er gjeldende regel i **skatteloven § 14-23** komplisert og administrativt utfordrende. Departementet foreslår derfor å innføre en enklere regel for skattemessig behandling av renteelementet som ligger i at en obligasjon innfris til en annen kurs enn den er ervervet til, henholdsvis utstedt til.

Departementets forslag går ut på at inntektsføring, henholdsvis utgiftsføring, skal følge **realisasjonstidspunktet**. Det betyr at en investor som har kjøpt en obligasjon utstedt til underkurs, for den saks skyld en nullkupongobligasjon, først skal skatte av den oppnådde kursgevinsten når obligasjonen innløses eller selges. Kursgevinsten eller kurstapet behandles likt, uavhengig av om kursdifferansen skriver seg fra utstedelsen eller er oppstått i annenhåndsmarkedet. Utsteder av obligasjonen skal først kunne føre kurstapet som følger av at obligasjonen er utstedt til underkurs, til fradrag når obligasjonen innfris.

Sammenlignet med den gjeldende § 14-23 i skatteloven av 26. mars 1999, er departementets forslag **en klar forenkling**. Det gjelder desto mer om man sammenligner med en lovendring som ble vedtatt 17. desember 1999, men som aldri er trådt i kraft. Departementet argumenterer også med at det med gjeldende skattebestemmelse "er en viss risiko for manglende etterlevelse av renteberegningsmodellen." Forslaget bør således kunne få brukernes støtte. Departementet viser til at realisasjonsprinsippet gjelder også andre investeringer i verdipapirer, noe som kan gjøre at omleggingen virker enkel og forståelig for de fleste. Vi er enige i at den enkeltheten har en verdi i seg selv, særlig for ikke-profesjonelle investorer.

I høringsnotatet drøfter departementet nærmere **markedsverdimodellen**, som et alternativ for beskatning av kursdifferansen som oppstår på kjøpers hånd etter ervervet av en obligasjon. Skattlegging etter markedsverdi prinsippet vil i utgangspunktet virke nøytralt på markedet, ved at både underkurs oppstått ved utstedelse og kursgevinster som oppstår i annenhåndsmarkedet, blir skattlagt løpende, uavhengig av om gevinsten realiseres eller ikke. Dermed unngår man, ifølge departementet, mulige problemer knyttet til skattekreditter (innlåsnings effekter) og skattemotiverte salg. For utsteder av obligasjoner til underkurs innebærer realisasjonsbeskatning en ulempe, fordi fradragsføringen av underkursen utsettes til obligasjonene blir innfridd. Denne ulempen unngår man med markedsverdimodellen.

Livsforsikringsselskaper (inkl. pensjonskasser) og **banker** (kredittinstitusjoner) er de to klart største aktørene på det norske obligasjonsmarkedet. For disse to gruppene er obligasjonsinvesteringer og -handel en del av kjernevirksomheten, og for kredittinstitusjoner spesielt er finansiering via obligasjonsmarkedet svært viktig. For praktisk talt alle andre som betaler skatt i Norge, er obligasjonsinvesteringer en bivirkning. Det er derfor viktig at disse to gruppene får skatteregler som på en god måte er tilpasset deres økonomiske virksomhet, og slik at det skattemessige resultat av obligasjonsinvesteringene ikke avviker sterkt fra det økonomiske resultatet, slik det fremkommer i finansregnskapet til bedriftene.

Livsforsikringsselskapene regnskapsfører i dag betydelige deler av obligasjonsinvesteringene etter prinsippet om amortisert kost (regnskapskategoriene "Hold til forfall" og "Utlån og fordringer"). For obligasjoner kjøpt ved utstedelse sammenfaller prinsippet om amortisert kost med den såkalte renteberegningsmetoden, jf. sktl. § 14-23. Den foreslåtte endringen til realisasjonsprinsippet vil føre til noe større avvik mellom finansregnskapet og skatteregnskapet enn i dag, men anses å være håndterbar, og er for så vidt også en forenkling. Livsforsikringsselskapene stiller seg således positive til innføring av realisasjonsprinsippet til erstatning for dagens sktl. § 14-23.

Vi vil derimot sterkt **fraråde at man innfører en markedsverdimodell som obligatorisk for livselskaper og pensjonskasser**. Disse foretakene har langsiktige kundemidler plassert som anleggsmidler, og en markedsverdimodell vil påføre selskapene en betydelig risiko dersom de skattemessig må inntektsføre verdistigning på kundemidlene, men uten samtidig å kunne fradragføre tilsvarende beløp gjennom avsetninger til kundene. Som følge av at disse obligasjonene kan ha lang durasjon, kan markedsverdien bevege seg mye med renteendringer i markedet, særlig i urolig tider. Siden skatt betalt som følge av en markedsverdiøkning reverseres når obligasjonen kommer til forfall, vil dette ikke ha noen provenyvirksomhet for staten når man ser flere år i sammenheng. For livselskapene kan denne midlertidige forskjellen skape store problemer, idet tellende ansvarlig kapital reduseres med den bokførte utsatte skattefordelen. Markedsverdiendringene vil som regel også være uforutsette og således utenfor livselskapenes kontroll. I valget mellom markedsverdimodellen og realisasjonsbeskatning vil forsikringsselskapene klart foretrekke den siste. Markedsverdimodellen vil være til direkte skade for den kapitalforvaltning livselskapene skal utføre for kundene.

For **banker og andre kredittinstitusjoner** er situasjonen en annen, og som departementet er kjent med, har banknæringen lenge ønsket å kunne benytte markedsverdimodellen for beskatning av finansielle instrumenter, herunder obligasjoner. En fordel med markedsverdimodellen er at den sammenfaller med det som benyttes i finansregnskapet for banker og andre regnskapspliktige i den utstrekning de vurderer finansielle eiendeler til virkelig verdi. For bankene, som har en meget omfattende løpende handel og store beholdninger med obligasjoner, er det av stor viktighet å kunne benytte finansregnskapet som grunnlag for skatteplikten på dette området. Det vises i denne forbindelse til en henvendelse med nærmere begrunnelse utarbeidet av de største bankene, datert 26. mars 2012, og som med Finans Norges støtte ble overlevert departementet i mars i fjor.

Under avveining mellom de to modellene viser departementet til at markedsverdimodellen forutsetter årlig fastsettelse av **markedsverdier**, og at det medfører administrative utfordringer. Dette er sikkert riktig, men det er en utfordring som er der allerede i dag for mange regnskapspliktige obligasjonseiere, jf. bl.a. regnskapsloven § 7-20. Av hensyn til beregningen av skattemessig formue må det beregnes ligningsverdier for skattyters finansielle plasseringer, og da er det også behov for tilgang til markedsverdier. Personlige skattytere som plasserer i obligasjoner, vil i de fleste tilfeller benytte obligasjonsfond. Det samme gjelder antagelig flertallet av små foretak (regnskapsloven § 1-6). Andelseierne i obligasjonsfond mottar regelmessig rapporter fra fondsforvalter om markedsverdi på sine eierandeler i fond.

For **obligasjonsfondene** er det i dag et klart behov for å fastsette markedsverdier for obligasjonene, ikke bare årlig, men også løpende. Verdipapirfondenes forening har derfor i samarbeid med Norsk Tillitsmann opprettet et eget selskap som på en enklere og mer

effektiv måte enn i dag skal fastsette riktige verdier på alle aktuelle obligasjoner. Det kan således hevdes at de administrative utfordringer som knytter seg til å bestemme markedsverdier på obligasjoner i Norge, er løst eller i ferd med å bli løst.

Departementet nevner som en annen innvending mot markedsmodellen hensynet til **skattyters likviditet**. Dette er neppe noen tungtveiende innvending for de aller fleste alminnelige investorer. De som har såpass med finansielle midler at de investerer i obligasjoner, kan antas å ha tilstrekkelig likviditet til å dekke den tross alt begrensede skattebelastningen som måtte følge av at obligasjonenes markedsmessige verdi stiger. For nullkupongobligasjoner er også verdistigningen i høy grad forutsigelig, slik at investor kan planlegge sitt likviditetsbehov. For investorer i obligasjonsfond vil det, i tilfelle fondet stiger i verdi, være en enkel sak å selge det volum som er nødvendig for å dekke skattekravet som følger med verdistigningen. For øvrig er det vanlig at obligasjonsfond tilbyr andelseierne årlig utbetaling av opptjent rente.

Begge de to modellene departementet har utredet, innebærer en vesentlig forenkling sammenlignet med gjeldende skattelov § 14-23. **Hvis departementet velger realisasjonsprinsippet**, slik det er foreslått i høringsnotatet, tilrår vi at departementet arbeider videre med det forslag til beskatning etter markedsverdimodellen som banknæringen overleverte til departementet for vel et år siden, med sikte på at banker og andre finansieringsforetak kan benytte markedsverdier på finansielle instrumenter (inkl. varederivater).

Hvis departementet velger markedsverdimodellen, må det gjøres unntak for livsforsikringselskaper (herunder pensjonskasser), slik at de kan anvende enten finansregnskapet eller realisasjonsprinsippet som grunnlag for skatteregnskapet.

Vi er for øvrig av den oppfatning at **emisjonsforskriften**, som begrenser adgangen til å emittere obligasjoner til underkurs, kan oppheves umiddelbart, og ikke trenger å vente til endringen av skatteloven er vedtatt. Det vises til departementets høring av 21. desember 2011 og vårt høringssvar til samme.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Jan Digranes
direktør

Stein Sjølie
spesialrådgiver